

De moed tot bescheidenheid

Een paar maanden geleden, ten tijde van de Kopenhagen conferentie, stond er op een landelijke opiniepagina een dringende oproep door een groep topfunctionarissen uit het nationale bedrijfsleven. Het was een oproep aan de regering om met wetgeving en overheidsregulering de oprechte pogingen van het bedrijfsleven tot verduurzaming te ondersteunen. De leiders toonden grote bezorgdheid over de uitputting van de aarde, en een passend bewustzijn van hun verantwoordelijkheid. Ze zeiden zelf al het mogelijke aan verduurzaming te doen en vroegen dringend om stabiel ondersteunend overheidsbeleid.

Een paar weken terug stond in diezelfde landelijke krant een overzicht van salarissen en bonussen van diezelfde topfunctionarissen. Topsalarissen en topbonussen, beide, ondanks de crisis, gegroeid ten opzichte van voorgaande jaren, en ver boven de Balkenende norm.

Met verwijzing naar het verhaal van vanochtend zou je deze leiders nog één extra aandachtspunt willen toeroepen: persoonlijke bescheidenheid. Want als u, zoals ik, mocht denken dat verduurzaming verband houdt met versobering, met consuminderen, met grenzen aan de groei, en met herverdeling van de welvaart - kortom met althans een vorm van bescheidenheid – dan is daarvan niet veel terug te vinden in de beloningen van deze leiders.

De hooggeplaatste, rijke persoon uit Lucas, een leider uit het begin van de jaartelling, komt vragen op welke wijze hij deel kan krijgen aan het eeuwig leven, en Jezus begint met een verwijzing naar de 10 geboden. Tien maal een gebod tot bescheidenheid, samen te vatten als: plaats uzelf niet vóór de ander. Daar schrikt die hooggeplaatste persoon niet van terug. “Die 10 geboden, dát doe ik m’n hele leven al”. Misschien verwacht hij een compliment. Een bevestiging dat hij het goed doet. Dat het eeuwig leven zeker voor hem is weggelegd. De topfunctionarissen van zojuist leken in ieder geval zeker van hun uitputtende inspanningen voor duurzaamheid. Maar Jezus gaat verder; is een trefzeker psycholoog ten overstaan van zoveel grootspraak. De 10 geboden leef je na... OK nog één ding. En dan komt er een eis die de man terstond confronteert met zijn al te menselijke onvermogen: verkoop alles wat u hebt en verdeel de opbrengst onder de armen, dán zult u een schat in de hemel bezitten.

Het is een schok, voor de rijke persoon én voor de toehoorders die vragen wie er in dat geval nog gered kunnen worden. En ik vraag me als, in ieder geval relatiéf rijke, lezer af hoe het voor mezelf is om dit advies te krijgen. Hoe moeilijk is dat?..... En toch is het dat wat Jezus hier van de rijke vraagt. Een schokkende tekst, die in één klap al onze weerstanden wakker maakt, alle verdediging en alle zelfrechtvaardiging. Hoe kán dat nou? Dat is toch niet realistisch? Die eis gaat te ver....

Je krijgt het benauwd en die confrontatie is het waar het in deze tekst misschien wel om gaat. De noodzakelijke confrontatie met onze menselijk angsten voor tekort, de angst om onder de voet gelopen te worden, om niet gezien te worden. Speciaal voor de rijken. Voor ieder die – en hoeveel zijn daarvan ook onder ons – zo moeilijk hun houvast kunnen laten varen. Want het is alsof Jezus zelf al voorzag dat aan al te grote rijkdom de wereld ten onder zou kunnen gaan.

Jezus vraagt aan de hooggeplaatste persoon, die hengelt naar complimentjes en bevestiging, om alles wat hij heeft verzameld aan geld en status los te laten en te leven met wat hem van dag tot dag gegeven wordt. Met een “genoeg”, niet minder, maar ook niet meer. Want “meer” en “beter”, alles wat de mens aan extra’s oppot, alles wat ons aankleeft aan status en geld, tast ons aan. Het maakt ons tot angstige wezens, die de aandacht moeten richten op behoud, en zich moeten beschermen tegen verlies. Tot mensen die op macht en winst uit zijn, terwijl de aarde daar zo ongeveer aan kapot gaat..... Bronnen die opraken, ongelijkheid die de samenleving ontwricht – hoe lang al, hoe lang nog?..... En wie denkt hier nog aan duurzaamheid? .... Jezus weet dat “meer is beter” een hoge prijs heeft en per saldo een negatief resultaat. Die confrontatie is de hooggeplaatste persoon te veel. Hij wordt “diepbedroefd”.

En toch: voor het eeuwig leven, voor werkelijk geluk, is vertrouwen nodig. Dat het goed komt als je goed kiest. Als je oog hebt voor je medemens en oog hebt voor de wereld. D ze wereld  n de wereld van God, waarin “meer” niet “beter” is, en geld en status volmaakt loze franje zijn. De m te van vertrouwen vertaalt zich in een geleidelijk loslaten van al dat schijnhouvast. Eeuwig leven en duurzaamheid liggen in elkaars verlengde: op  n lijn met de moed om te vertrouwen, waardoor je misschien wel gelukkiger wordt dan van veel geld en zekerheden.

In het bedrijfsleven gelden andere criteria. Daar heersen de topsalarissen die het toptalent moeten aantrekken dat kan zorgen voor overleven in een meedogenloze concurrentiestrijd. En die concurrentiestrijd kijkt niet zo nauw naar de medemens en de wereld. Die kijkt naar materieel gewin, naar geld en naar macht, hoe meer hoe beter. De moed tot bescheidenheid legt het in die cultuur af tegen de noodzaak van onbescheidenheid. En zij met de grootste hunkering naar geld en status, zij met het minste vertrouwen, in zekere zin de meest angstigen, kunnen, in die cultuur, onder omstandigheden, zegevieren als de grootste leiders. De kranten staan er vol van.

Maar er zijn ook anderen: mensen die hun kwetsbaarheid niet afschermen en leiderschap tonen door hun inzet voor de ander. Leiders ondanks zichzelf, gezien door wie ogen heeft, gehoord door wie oren heeft, het navolgen waard. Zoveel verhalen, zoveel voorbeelden. Misschien kunnen we meer dan we denken.

Over een paar dagen zullen we opnieuw de oorlog herdenken die het resultaat was van ziekelijke groothedswaan. Van angst om onder de voet te worden gelopen. Van “onbescheidenheid”, zou je kunnen zeggen, als de krankzinnige prop rtie van die “onbescheidenheid”, in verband met de oorlog, d t woord niet  l te “bescheiden” maakte. Maar ook zullen we de moed herdenken van allen die in die oorlog hebben gestreden, die eigenbelang opzij schoven en die hun leven hebben gegeven ten behoeve van het grotere belang van onze vrijheid. Vrijheid die wij niet mogen misbruiken.

Het is iets waar wijzelf en onze leiders misschien wel nog steeds van kunnen leren. De passie voor het leven waar allen deel aan kunnen hebben..... en aan ons is misschien wel de vraag, straks bij de verkiezingen, zulke leiders te durven kiezen.

Maartje Romme.

Gelezen: Lucas 18, 18-27